

فعلان فرهنگی مشهد از ضرورت برگزاری رویدادهایی چون «ماه امت» می گویند

هنر وحدت بخش است

شکیبا افخمی راد

گزارش روز

دومین رویداد بین المللی «ماه امت»، امسال به میزبانی قلعه خیابان مشهد برگزار و با استقبال خوب زائران و مجاوران روبه رو شد. در این رویداد هنرمندانی از پنج کشور جهان اسلام در کنار هنرمندانی از ایران، به اجرای برنامه پرداختند و هم‌زمان نمایشگاه صنایع دستی و غذاهای اقوام نیز در محله قلعه خیابان برگزار شد. در واقع ماه امت فرصتی را فراهم کرد تا هنرمندان کشورهای جهان اسلام با یکدیگر ارتباط برقرار کنند و در کنار هم به اجرای برنامه بپردازند، اتفاقی که گامی در جهت تحقق شعار «مشهدالرضا^ع، جهان شهر برکت و کرامت، محسوب می شود.
قطعا تداوم برگزاری این رویداد در سال های آینده می تواند دستاوردهای خوبی برای مشهد و هنرش به همراه داشته باشد، اما برای تحقق آن نیاز است که مسئولان و متولیان برنامه ریزی دقیق تری داشته باشند. ما در گزارش پیش رو به سراغ سه تن از اهالی فرهنگ و هنر مشهد رفته ایم و از آن ها درباره ضرورت برگزاری رویدادهایی چون ماه امت و راه های تأثیرگذاری بیشتر این رویدادها پرسشیده ایم.

● فرایگر بودن هنر

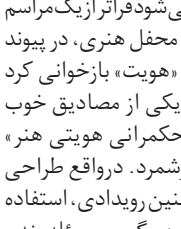
علیرضا کمیلی، فعال فرهنگی، بر این باور است که استفاده از ابزار هنر می تواند به فراگیر شدن یک پدیده کمک کند. او با اشاره به استقبال مردم از برنامه ماه امت آن را رویدادی عامه پسند و نه نخبگانی معرفی می کند و می گوید: ارتباط جامعه ایرانی با کشورهای دیگر حتی کشورهای اسلامی، به ویژه از زاویه هنری به دلایل مختلفی کم است. در این شرایط برگزاری رویدادی چون ماه امت می تواند جامعه ایرانی را با کشورهای دیگر و اقدامات هنری آن ها آشنا کند، اتفاقی که نقطه شروع خوبی برای توسعه ارتباطات انسانی، اجتماعی و هنری در جامعه ایرانی است و باید در شهرهای دیگر هم صورت بگیرد. کمیلی درباره دیگر

مزیت برگزاری رویداد ماه امت نیز توضیح می دهد: ما برای بهبود مسائل اجتماعی خودمان راهی جز هویت بخشی نداریم. برگزاری رویداد هم در منطقه قلعه خیابان معنی دارد و به مردم آنجا هویت بخشی می کند. این فعال فرهنگی که باور دارد نباید فقط از زاویه تکنیکی و اقتصادی به مسائل شهر نگاه کرد، یادآور می شود: دستگاه های هنری که در مشهد حضور دارند، باید برای توسعه ارتباطات هنری برنامه ریزی درستی داشته باشند، چون توسعه ارتباطات به تبادل می انجامد. برای مثال دعوت یک گروه پاکستانی به برنامه ماه امت می تواند زمینه ساز حضور هنرمندان ما در آن کشور باشد. او درباره برگزاری این رویداد در قلعه خیابان مشهد می گوید : این

اقدامات باید در قالب های مختلفی تکرار شود، چون نقطه شروع هویت بخشی و توزیع عادلانه امکانات و توجه ها خواهد بود. کمیلی با اشاره به معطوف شدن توجه ها به نقاط خاصی از شهر خاطرنشان می کند: ما در توزیع عادلانه، رسانه و ضرب دهی ضعف جدی داریم. ولی اقدامات فرهنگی و هنری می تواند این ضعف های تاریخی را جبران کند. به گفته او سرودهایی که بچه های همین مناطق در برنامه ماه امت اجرا کرده اند، ظرفیت و استعداد بالایی دیده نشده آن ها را نشان می دهد. او درباره چگونگی تحقق شعار «مشهدالرضا^ع، جهان شهر برکت و کرامت» نیز می گوید: من نمی دانم ذیل این شعار به غیر از نصب چندنبر و افتتاح یک سایت چه اتفاقی رخ داده، ولی قطعا برگزاری رویداد ماه امت یکی از بهترین مصادیق این شعار است و باید ده ها اقدام مشابه نیز صورت بگیرد. این فعال فرهنگی نقطه تمایز رویداد ماه امت را هنری بودن آن می داند و بیان

علی رضا کمیلی: «ماه امت» را می توان به تدریج توسعه داد و با بهره گیری بیشتر از ظرفیت های مجموعه های مردمی و فرهنگی و هنری مشهد به سمت تولید مشترک حرکت کرد

محمد جواد میری: توجه به شعرو موسیقی های اصیل و دارای هویت، هم گنجینه می شود و هم نشان می دهد تا چه اندازه مفاهیم توحید، ولایت، عزت و... در عمق فرهنگ بومی ما حضور دارد.

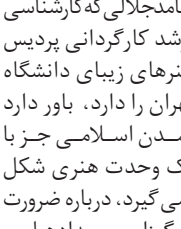
می شود فراتر از یک مراسم یا محفل هنری، در پیوند با «هویت» بازخوانی کرد و یکی از مصادیق خوب «حکمرانی هویتی هنر» برشمرد. درواقع طراحی چنین رویدادی، استفاده و بهره گیری مسئله مند و هنرمندانه از خود هنر است.

او یادآور می شود: محافل فرهنگی ما یا از هنر خالی اند، یا فقط هنری اند (مثل کنسرت ها)، یا هنر را زینت المجالس و در حاشیه می پسندند (به قول دوستی، در سین برنامه ترکیب «پذیرایی و اجرای سرود» را به عنوان تنفس می گنجانند). «ماه امت» اما رویدادی است با حضور مخاطب عمومی، با هدف گذاری هویتی و در درجه اول هنری که در حاشیه اش اتفاقات دیگری مانند غذای ملل و تقدیر از قهرمانان محلی و... نیز دارد.

به باور میری هویت مندی و هویت بخشی این رویداد در چهار سطح جغرافیایی، فرمی، مخاطب و معنایی قابل بررسی است. این فعال فرهنگی درباره سطح جغرافیایی بیان می کند: ارتباط با جغرافیای هویتی جهان اسلام و حضور هنرمندانی از کشورهای منطقه، هم مخاطب را با تراز جهانی مورد خطاب قرار می دهد و هم کمک می کند او خود را بخشی از یک پیکره بزرگ تر ببیند. علاوه بر این برگزاری بخش هایی از جغرافیای منطقه در دل مشهد و محلات آن را بازنمایی می کند. او سطح بعدی را سطح فرمی معرفی می کند و می گوید: توجه به شعر و موسیقی های اصیل و دارای هویت،

بر پایه آنچه گفته شد، رویدادسازی بهترین شیوه زمینه سازی فرهنگی در هر کشوری شمرده می شود. درواقع خلق رویدادها متناسب با شرایط اجتماعی و نیاز روز و پرهیز از چارچوب های غریبه با مردم به تدریج زمینه نفوذ فرهنگی در زیست شهری انسان معاصر را فراهم می آورد. به عنوان یک نمونه ساده می توان برگزاری کلان رویدادهای جهانی ورزشی را یک نمونه از زمینه سازی های مهم فرهنگی در نظر گرفت. جام جهانی فوتبال برای کشورهای میزبان همواره در حکم یک کلان رویداد برخوردار از عناصر متنوع فرهنگی است که زمینه تحول و دگرگونی بر اساس اهداف از پیش تعیین شده را فراهم می آورد. آشکار است کلان رویدادهای فرهنگ بنیاد در این زمینه نقشی بسیار کارسازتر ایفا خواهند کرد.

مشهد مقدس به دلایل گوناگونی بهترین فرصت

محمد جواد میری: توجه به شعرو موسیقی های اصیل و دارای هویت، هم گنجینه می شود و هم نشان می دهد تا چه اندازه مفاهیم توحید، ولایت، عزت و... در عمق فرهنگ بومی ما حضور دارد.

می شود فراتر از یک مراسم یا محفل هنری، در پیوند با «هویت» بازخوانی کرد و یکی از مصادیق خوب «حکمرانی هویتی هنر» برشمرد. درواقع طراحی چنین رویدادی، استفاده و بهره گیری مسئله مند و هنرمندانه از خود هنر است.

او یادآور می شود: محافل فرهنگی ما یا از هنر خالی اند، یا فقط هنری اند (مثل کنسرت ها)، یا هنر را زینت المجالس و در حاشیه می پسندند (به قول دوستی، در سین برنامه ترکیب «پذیرایی و اجرای سرود» را به عنوان تنفس می گنجانند). «ماه امت» اما رویدادی است با حضور مخاطب عمومی، با هدف گذاری هویتی و در درجه اول هنری که در حاشیه اش اتفاقات دیگری مانند غذای ملل و تقدیر از قهرمانان محلی و... نیز دارد.

به باور میری هویت مندی و هویت بخشی این رویداد در چهار سطح جغرافیایی، فرمی، مخاطب و معنایی قابل بررسی است. این فعال فرهنگی درباره سطح جغرافیایی بیان می کند: ارتباط با جغرافیای هویتی جهان اسلام و حضور هنرمندانی از کشورهای منطقه، هم مخاطب را با تراز جهانی مورد خطاب قرار می دهد و هم کمک می کند او خود را بخشی از یک پیکره بزرگ تر ببیند. علاوه بر این برگزاری بخش هایی از جغرافیای منطقه در دل مشهد و محلات آن را بازنمایی می کند. او سطح بعدی را سطح فرمی معرفی می کند و می گوید: توجه به شعر و موسیقی های اصیل و دارای هویت،

بر پایه آنچه گفته شد، رویدادسازی بهترین شیوه زمینه سازی فرهنگی در هر کشوری شمرده می شود. درواقع خلق رویدادها متناسب با شرایط اجتماعی و نیاز روز و پرهیز از چارچوب های غریبه با مردم به تدریج زمینه نفوذ فرهنگی در زیست شهری انسان معاصر را فراهم می آورد. به عنوان یک نمونه ساده می توان برگزاری کلان رویدادهای جهانی ورزشی را یک نمونه از زمینه سازی های مهم فرهنگی در نظر گرفت. جام جهانی فوتبال برای کشورهای میزبان همواره در حکم یک کلان رویداد برخوردار از عناصر متنوع فرهنگی است که زمینه تحول و دگرگونی بر اساس اهداف از پیش تعیین شده را فراهم می آورد. آشکار است کلان رویدادهای فرهنگ بنیاد در این زمینه نقشی بسیار کارسازتر ایفا خواهند کرد.

مشهد مقدس به دلایل گوناگونی بهترین فرصت

هم گنجینه غنی هنری سنتی را یادآور می شود و هم نشان می دهد تا چه اندازه مفاهیم توحید، ولایت، عزت و... در عمق فرهنگ بومی ما حضور دارد. میری با اشاره به سطح مخاطب یادآور می شود: عبور از طراحی کلیشه ای و مخاطب تصادفی، رویداد «ماه امت» را به رویدادی دقیقاً متناسب با محله و شهر تبدیل کرده است که برای هر دو سطح مخاطب محلی و شهری پیام های هدفمند دارد. ماه امت هویت افتخارآمیز و معنادار محله را برای اهالی پررنگ می کند. این فعال فرهنگی درباره سطح معنایی نیز توضیح می دهد: پیام های این رویداد برای مخاطبان شهری از همه موارد مهم تر است. شاید مهم ترین و هویت بخش ترین پیام همان باشد که قلعه خیابان، نه حاشیه مشهد، بلکه باب الرضا^ع و یادگار مهم ترین رخداد تمدن ساز شرق اسلامی یعنی ورود امام رضا^ع به مشهد خویش است.

● شکل گیری ارتباط میان هنرمندان

حامدجلالی که کارشناسی ارشد کارگردانی پردیس هنرهای زیبای دانشگاه تهران را دارد، باور دارد تمدن اسلامی جز با یک وحدت هنری شکل نمی گیرد، درباره ضرورت برگزاری رویدادهایی

چون ماه امت می گوید: ما ممکن است به دلیل نداشتن شناخت کافی از فرهنگ کشورهای همسایه و تفاوت های نژادی، نتوانیم ارتباط چندانی با آن ها برقرار کنیم، ولی هنر وحدت بخش است و می تواند این شناخت را ایجاد کند. او ادامه می دهد: درواقع

مخاطب وقتی اجرای هنری یک کشور را می بیند و لذت می برد به فرهنگ آن کشور هم علاقه مند می شود. جلالی با تأکید بر اهمیت در ارتباط بودن هنرمندان با یکدیگر بیان می کند: هنرمندان افرادی درون گرا هستند که شاید ارتباطات زیادی با یکدیگر نداشته باشند. در این بین رویدادها و دوره می های هنری مانند ماه امت که در سطح جهانی هم برگزار می شود، می تواند به برقراری ارتباط میان هنرمندان کشورهای مختلف کمک کند. کارگردان ماه امت، یادآور می شود: شکل گیری ارتباطات، پیشرفت هنر را هم در پی خواهد داشت، چون وقتی هنرمندان کشورهای مختلف یکدیگر را می بینند گفت وگو می کنند، ایده های جدید هنری در ذهنشان شکل می گیرد که حتی ممکن است به تولید اثری بین المللی و مشترک منجر شود. او با اشاره به جهان شهر بودن مشهد خاطرنشان

می کند: وجود مضجع شریف حضرت رضا^ع در مشهد و همچنین شرایط جنگ و مسائل اقتصادی و فرهنگی که در منطقه به وجود آمده، باعث شده است اقوام مختلفی از کشورهای جهان اسلام در مشهد مستقر شوند، به طوری که میزان حضور اقوام غیرایرانی در شهر ما نسبت به سایر شهرهای کشور بیشتر است، اتفاقی که مشهد را چه بخواهیم، چه نخواهیم- جهان شهر می کند. جلالی ادامه می دهد: رویداد ماه امت علاوه بر اینکه جهان شهر بودن مشهد را برای افراد مختلف برجسته می کند، به اهالی مشهد نیز یادآور می شود که شهرشان یک نماد از وحدت اسلامی است، چون در این شهر اقوام مختلف مسلمان کنار یکدیگر در صلح و صفا زندگی می کنند.

این هنرمند با اشاره به اجرای برنامه ماه امت در قلعه خیابان مشهد بیان می کند: قلعه خیابان علاوه بر اینکه قدمگاه امام رضا^ع محسوب می شود، محل زندگی اقوام مختلفی از جمله بلوچ های ایرانی و پاکستانی است، منطقه ای که این روزها به عنوان حاشیه شهر مشهد شناخته می شود و ممکن است مردمی که در مرکز شهر زندگی می کنند درباره آن ذهنیت خوبی نداشته باشند. اما وقتی برنامه های فرهنگی و هنری چون ماه امت در این منطقه برگزار می شود، مردم می آیند و متوجه می شوند تصویرشان اشتباه بوده است.

جلالی برای بهبود برگزاری برنامه «ماه امت»، نیز پیشنهاد می دهد: این رویداد جهانی است. اما طرحی نمایشگاه و شکل ظاهری غرقه ها نه تنها در سطح جهانی نیست، بلکه شاید در سطح خود مشهد هم نباشد، درحالی که وقتی اسم جهانی بر یک رویداد می گذاریم، باید متناسب با این عنوان عمل کنیم. همچنین

بهتر است در دوره های آینده به جای اجرای «پلی یک» موسیقی به صورت زنده اجرا شود، چون برای مخاطب جذاب تر است. او با تأکید بر ضرورت مشورت گرفتن از هنرمندانی که ارتباطات گسترده جهانی دارند یادآور می شود: ما در رویداد ماه امت هنرمندان کشورهایی چون تاجیکستان و ازبکستان را- که از لحاظ فرهنگی به ما نزدیک هستند- داشتیم، درحالی که این هنرمندان در مشهد بسیار راحت تر از تهران حضور پیدای می کنند. جلالی ادامه می دهد: با وجود ضعف هایی که وجود دارد به نظرم در شرایط کنونی ماه امت جزو کارهای فاخر و خوب اجراشده در مشهد است، اما اگر قرار است این رویداد هر سال برگزار شود، باید دبیرخانه ای برای آن شکل بگیرد تا در طول سال با هنرمندان مختلف ارتباط برقرار کند و برنامه ریزی بهتری برای اجراها داشته باشد.

نظر طراحان رویداد، فراهم آوردن شرایطی برای مشارکت و تعامل دوسویه مخاطب با برنامه امکان اثر بخشی و ماندگاری تأثیر را دوچندان می کند. از جمله ویژگی های بسیار برجسته ماه امت در نظر گرفتن جغرافیای برگزاری رویداد است. انتخاب مکان برگزاری این رویداد دو هدف جدی را پوشش داده است. هدف نخست توجه به عدالت توزیعی در فعالیت های فرهنگی هنری در نقاط گوناگون شهر است، هدف دوم و بسیار مهم اما افزایش حس تعلق خاطر اهالی محله برگزاری و معنابخشی به هویت محلی ایشان است. چنانچه می دانیم قلعه خیابان یعنی محل برگزاری این رویداد، محل ورود حضرت رضا^ع از مر به مشهد است. چنین ظرفیت مهم هویتی برای سال ها مغفول بوده است که برگزاری رویداد مذکور امکان بازگشت توجه به آن را فراهم می آورد. از دیگر سوماه امت به دنبال تقویت هویت امت اسلامی به جای فضا های الزام املی گزایانه است. درواقع رویکرد توسعه فرهنگ اسلامی و توجه به وحدت در سایه برنامه ریزی ارتباطات میان فرهنگی از ابتکارات این رویداد مهم است. ماه امت بر بنیاد رویداد محوری، زمینه توسعه ارتباطات میان فرهنگی درونی و بیرونی، تقویت هویت موزاییکی در مشهد و حرکت در جهت هویت وحدت بخش اسلامی را فراهم می آورد. بدون تردید در پرتو امر متعالی زیارت و بهره بردن از امکان رویداد محوری و ویژگی های منکثر مشهد مقدس می توان به امتداد رویدادهای طراحی شده در زیست اجتماعی معاصر اهتمام روز زد تا شاهد پیشرفت در مسیر آرمان های دینی باشیم.

شهر

SHAHRA NEWS.IR
شنبه
۸ دی‌ماه ۱۴۰۴
شماره ۳۳۷۷

۱۱

عکس: حسین علیانی خوارا

درنگ

برای نخستین سال روز درگذشت یک سینماگر

استادپروری «حاج نادر»

درباره نادر طالب زاده و نگاهش به رسانه و سیاست روایت ها بسیار است، اما شاید متقن ترین توصیف درباره او و طرز فکرش مطالبی است که توسط شاگردان، دوستان و نزدیکانش بیان شده است. به تعبیر آن ها «حاج نادر» نه شاگردپروری، بلکه استادپروری می کرد و معتقد بود افراد را باید به گونه ای بار آورد که خود استاد باشند. به گزارش ایسنا، سال گذشته در چنین روزی نادر طالب زاده، مجری، مستندساز و تهیه کننده صداوسیما بر اثر نارسایی قلبی جان خود را از دست داد. دی ماه ۱۴۰۰ در مراسم افتتاحیه جشنواره عمار بود که بیان شد نادر طالب زاده به دلیل نارسایی قلبی به سی سی یو منتقل شده است. شرایط جسمی او مدتی بعد بهتر و از بیمارستان مرخص شد. اما چندماه بعد بار دیگر بیماری به سراغش آمد و پس از یک هفته بستری شدن در بیمارستان در ۶۹ سالگی درگذشت. عموم مردم نادر طالب زاده را بیشتر با اجرای برنامه های سیاسی و بعضاً گفت وگو با چهره های جنجالی رسانه ای در غرب می شناختند. برنامه «راز» این مجری در شبکه ۴ و همچنین برنامه هایی که در شبکه افق اجرا کرد و انتقادش از سیاست های آمریکا و رسانه های این کشور بسیاری از نگاه ها را به خود معطوف کرده بود. طالب زاده فعالیتش در صداوسیما را از ۱۳۵۹ و با ساخت فیلم های مستند آغاز کرد. او در سال ۱۳۸۴ سریال «بشارت منجی» را کارگردانی کرد. در مراسم بزرگداشتی که سال گذشته برای نادر طالب زاده در مسجد بلال صداوسیما برگزار شد، حسین صفار هرندی در توصیف وی گفته بود: حاج نادر معتقد بود باید به آمریکا خبرنگار اعزام کنیم تا واقعیت های این کشور را بازگو کنند، واقعیت هایی که سردمداران آمریکایی از افشای آن هراس دارند. به گفته وی «مروح حاج نادر بدون جعل، روایتی غیررسمی برای جامعه غربی و آمریکایی فراهم کرد و این همان واقعیتی است که آن ها در میان خودشان نیز کتمان می کردند. درواقع و به عبارتی، قرائت آن جامعه را از زبان اندیشمندان و دانشمندان برجسته کرد، بیژن نوباوه که با نادر طالب زاده از سالیان دور آشنا بود و تفرکرات او و شهید آوینی را می شناخت، اظهار کرده بود همین روحیه انقلابی طالب زاده همه سبب شد جمعی از نخبگان را در رسانه هدایت و رهبری کند، «وی افراد خوش فکر را شناسایی، انتخاب و به آن ها برای نشر باورهایشان در رسانه کمک می کرد، به اعتقاد نوباوه، طالب زاده را باید نوگرایی انقلابی دانست، زیرا کوشید و توانست اهمیت رسانه را ترسیم کند و بحث رسانه را در تراز بالاتری قرار دهد.

چارسوق

هنر

«طلاخون» به اکران بر خط رسید

فیلم سینمایی «طلاخون» از سه پلنفرم نماوا، فیلم نت و فیلمیو به صورت مشترک پخش شد. «طلاخون»، ساخته ابراهیم شبیبانی، اثری در ژانر ملودرام و جنایی است که به یک ماجرای واقعی می پردازد. داستان فیلم طلاخون واقعی و درباره رنی به نام

«مهن قدیری» است که در سال ۱۳۸۷ در شهر قزوین با انگیزه مالی، با قتل چند زن مسن از آن ها سرقت کرد و پس از ناکامی در ارتکاب ششمین جنایت دستگیر شد.

ساخت سریال ۴۰ قسمتی در ارتباط با خر مشهر

محمد حسین لطیفی، تهیه کننده و کارگردان سینما و تلویزیون، روز گذشته در برنامه فرامتن از ساخت سریالی چهار قسمتی درباره خر مشهر خبر داد و گفت: شش قسمت اول این سریال قبل از جنگ است و ۳۴ قسمت دیگر از روزهای

مقاومت مردم خرمشهر می گوید. وی افزود: از آرزوهای من این بود که غرب مردم ایران و مردم خرمشهر را در روزهای آغازین جنگ به تصویر بکشم.

پخش یک سریال جدید از اول هفته

سریال جدید «تب وتاب» به کارگردانی داریوش مختاری از امروز، نهم اردیبهشت، از شبکه ۲ سیما روی آنتن می رود. در این مجموعه تلاش شده است موضوعاتی که خانواده ها بان مواجه هستند در قالب ملودرام های اجتماعی روایت شود. محمود پاک نیت، خیام وقار کاشانی، ایوب آقاخانی، حمیدرضا تعیمی و... در این سریال به ایفای نقش پرداخته اند. «تب وتاب»، شنبه تا چهارشنبه، ساعت ۲۱:۱۵ روانه آنتن این شبکه خواهد شد و بازپخش آن روز بعد ساعات ۰۴:۰۴، با مداد، ۹:۴۵ صبح و ۱۶:۱۵